

Energietransitie in de Merenwijk

Ronde Tafel 1 februari 2022

B&W hebben op 15 oktober hun concept Transitievisie Warmte naar buiten gebracht. Als Burgerinitiatief TegenGas Merenwijk hebben we op 25 november onze Zienswijze daarop ingediend. Het definitieve voorstel hebben B&W vorige week aan de gemeenteraad aangeboden. Volgende week dinsdag is er een mogelijkheid om in te spreken tijdens de Raadscommissie Stedelijke Ontwikkeling, de week daarop is er een debat in die commissie en op 10 maart is de gemeenteraad aan zet.

Wat zijn de harde feiten? Ondanks alle bezwaren zet de gemeente door met de aanleg van massale warmtenetten in alle wijken van Leiden m.u.v. de Binnenstad. Dit ondanks het feit dat de gemeente toegeeft dat er geen betrouwbare cijfers op wijkniveau beschikbaar zijn om zo'n drastische stap voor wijkbewoners te zetten. Als lid van de groep zogenoemde kansrijke wijken is de Merenwijk als één van de eersten aan de beurt. De gemeente zoekt naarstig naar mogelijkheden om u van het gas af te sluiten en de leidingen te verwijderen. Betaalbaarheid is geen zaak voor de gemeente, dat moet u zelf maar regelen met een machtige monopolist die een lucratief contract krijgt voor tientallen jaren.

Onder het motto het is duurzaam, haalbaar en betaalbaar moeten bewoners hun huizen minimaal van basisisolatie voorzien. Dat klinkt weinig maar het betekent heel veel, namelijk het isoleren van vloer, muren, dak en glas. In veel gevallen een nieuw casco dus. Dat gaat u tienduizenden euro's kosten! We hebben nog maar een paar weken om fors tegengas te geven. Wij zijn gemotiveerd en bereid, maar bewoners zelf moeten fors aan de bel trekken want anders zwemmen we keihard de fuik in.

- 1. De energietransitie is nodig. We willen de Merenwijk groen en leefbaar houden! De nieuwe energievoorziening is er primair voor bewoners die er ook voor betalen. Alleen realistische en feitelijk goed onderbouwde en betaalbare plannen met concrete CO2 reducties kunnen rekenen op voldoende draagvlak bij de bewoners. Dat is nu pertinent niet het geval. De gemeente laat duurzaamheid en betaalbaarheid helaas aan machtige marktpartijen over. Uit het participatietraject zijn interessante punten naar voren gekomen. De gemeente heeft deze samengevat: 'Houd ruimte voor innovatie', 'maak het concreet (kosten, alternatieven, aardgas, tijdspad) en ga niet te vroeg met de wijk in gesprek'. 'Ondersteun lokale initiatieven', 'voorkom tunnelvisie bij grote projecten', 'blijf in gesprek', 'denk aan koeling en opslag' en 'kom met een lokale subsidie om woningen geschikt te maken'. Het is zeer teleurstellend dat in het voorstel van B&W hiervan niets is terug te vinden. Onze hoop is nu gevestigd op de gemeenteraad. Zij kunnen nog andere besluiten nemen of besluiten in ieder geval uitstellen. Dan is wel actie nodig. We moeten dus fors aan de bel trekken. Overigens wordt een energietransitie zonder breed draagvlak van de bewoners een enorme mislukking. Er zijn voorbeelden van Merenwijkers die hun warmtenet aansluiting hebben ingewisseld voor een cv-ketel.**
- 2. De doelstellingen van de transitievisie zijn verwarrend, onvolledig en gebaseerd op achterhaalde berekeningen. Bovendien erkent de gemeente ook dat geen doorrekeningen zijn gemaakt. Wij pleiten voor heldere doelstellingen om de uitstoot van CO2 te reduceren op basis van meetbare criteria en duidelijke berekeningen. Het commerciële warmtenet in de Merenwijk moet dus van tafel. Wij zijn groot voorstander van realistische doelstellingen met het stapsgewijs reduceren van het energieverbruik, de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk, geld voor nieuwe energie technologieën en de noodzakelijke opslag van energie in woningen en wijken. Gelukkig komt er binnenkort bij de TU Eindhoven de zogenoemde 'Renovatieverkenner' beschikbaar die per woning de kosten van aanpassing betrouwbaar kan berekenen. Alle tot nu toe gehanteerde modellen, ook die van de gemeente, blijken ontoereikend en in een aantal gevallen zelfs onbetrouwbaar te zijn. Wij willen graag de 'Renovatieverkenner' inzetten bij de verschillende typen woningen in de Merenwijk. Voorstellen worden voorbereid. Daarna kunnen we de proef op de som nemen en aannemers concrete offertes vragen. Dan hebben we feiten en kunnen**

verantwoorde besluiten worden genomen. Aardgasvrij zou geen doelstelling mogen zijn, maar het resultaat van alle CO2 reductie maatregelen.

3. De kern van de Transitievisie van B&W is de niet onderbouwde uitbreiding van het huidige warmtenet met o.m. restwarmte uit Rotterdam als voeding. Onbegrijpelijk dat restwarmte van dichtbij (een Uniper centrale in technisch goede staat) wordt ingewisseld voor restwarmte ver weg. Beide restwarmte locaties stoten CO2 uit. Onbegrijpelijk omdat de stadsbesturen in Rotterdam en Den Haag een dergelijk project niet zien zitten. Niet verteld wordt dat restwarmte uit Rotterdam volstrekt onvoldoende is voor koudere periodes. Voor deze extra warmte moet een nieuwe aardgas-gestookte warmtefabriek worden gebouwd met wel drie keer de huidige capaciteit! Wij pleiten er voor dat deze investeringen van honderden miljoenen euro's aan andere projecten wordt besteed, zodat het betaalbaar blijft voor bewoners. Een andere voedingsbron, geothermie, staat nog in de kinderschoenen en kan dus geen basis vormen voor de enorme investeringen. In ieder geval is meer tijd noodzakelijk. Ons pleidooi is geen besluiten te nemen over een commercieel warmtenet in de Merenwijk. De resultaten van de participatie zullen eerst concreet moeten worden ingevuld. We proberen de gemeenteraad te overtuigen rust en tijd in te ruimen zodat later verantwoorde besluiten kunnen worden genomen. Zoek eerst klanten en neem daarna pas besluiten.
4. Keuzevrijheid is cruciaal voor bewoners. Bij de huidige aanpak van de warmtenetten heeft de bewoner, ondanks alle suggesties, de facto slechts de keus uit één aanbieder. Een commerciële reus die alle trucks en gaten in de wet kent, veel geld heeft en haar lobby op volle toeren laat draaien. Wilt u daarvan tientallen jaren lang afhankelijk zijn? Natuurlijk niet. Monopolies van warmtenetten blokkeren bovendien voor een lange periode interessante innovaties. Wij pleiten voor een energietransitie waarbij elke bewoner keuzevrijheid heeft en aanpassingen aan zijn/haar woning kan doen op momenten dat het past. Een warmtenet kan wel bij nieuwbouw. Daarnaast zijn er misschien wijken te vinden waar een grote meerderheid van bewoners de plannen wel steunen. Een wijkgericht referendum zou hier de gewenste duidelijkheid kunnen geven. Wie weet. Een petitie kan al veel duidelijk maken.
5. We pleiten voor een stapsgewijze en doelmatige reductie van broeikasgassen in wijken, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende typen woningen. Daarvoor is een transitieperiode nodig. Forse reducties zijn mogelijk met hybride warmtepompen, daken met zonnepanelen en opslag in de wijk. Daartoe hebben we voorstellen ingediend. Het landelijke Coalitieakkoord zet dominant in op hybride systemen. Daarmee blijft gas de komende 20/25 jaar onderdeel van de energieportefeuille. Wij zeggen, Leiden blijf in deze pas lopen. Het zou bovendien kapitaalvernietiging zijn om de unieke gasinfrastructuur te verwijderen. Dat kan alleen als onomstotelijk is vastgesteld, dat deze infra binnen het nieuwe energiesysteem geen plek heeft. Deze infra kan potentieel worden gebruikt voor duurzame gassen. Wat in de Binnenstad kan, moet ook in de Merenwijk mogelijk zijn. Bovendien past dit hergebruik uitstekend binnen de doelstellingen van een circulaire economie. Het voorkomt daarnaast de negatieve effecten van een warmtenet op biodiversiteit en de noodzaak tot het rooien van veel bomen.

Samengevat

Gemeenteraad, neem geen besluit over een commercieel warmtenet in de Merenwijk. Lever ons niet voor tientallen jaren uit aan machtige en sluwe monopolisten. De Merenwijk past niet in deze kopgroep. Wij willen zeker voorop lopen, maar dan in de vorm van een verantwoorde transitieperiode waarbij maatregelen duidelijk zijn gekoppeld aan stapsgewijze CO2 reducties. We willen graag verantwoord isoleren gebaseerd op duidelijke onderbouwde keuzes met daarbij passende offertes. Bewoners hebben niets aan inschattingen en verwachtingen van een gemeente die betaalbaarheid en duurzaamheid over laat aan commerciële partijen. Substantiële uitbreiding van zonnedaken is noodzakelijk met daaraan gekoppelde opslagfaciliteiten in de wijk. Alle ruimte voor technologische innovaties, waaronder het op grote schaal produceren van waterstof. Dat betekent dat de gaslevering in de transitieperiode wordt gehandhaafd. Daarvoor is actie nodig, in ieder geval een petitie.